

नागपूर मुख्य कार्यालय
कॉटन मार्केट, नागपूर - ४४००१८
संपर्क संपादकीय : ९९२२९७००२३
वितरण : ८८८८६४७७५३
जाहिरात : ७४४७७३५८५९ / १३२६१०६०६२
नागपूर कार्यालय संपर्क : ७४४७७३५८५९

* वर्ष ५५ * अंक ९२ * * नागपूर *

नागपूर, अकोला, अमरावती, खामगांव, यवतमाल, वर्धा, गडचिरोली, वाशीम, भंडारा, गोंदिया, मुंबई, पालघर (ठाणे), नाशिक आणि चंद्रपूर महासागर

चारधाम यात्रा पुढील २४ तासांसाठी स्थगित
■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २९ :
उत्तराखण्डमध्ये मुसळधार पावसामुळे चारधाम यात्रा पुढील २४ तासांसाठी थांबविषयात आली आहे. गवाल विधायिक आयुक्त निवन शंकर पांडे यांनी सांगितो की, हरिद्वार, रुद्रप्रयाग, सोनप्रयाग आणि विकासनगर येथे प्रवाशांना थांबविषयाच्या सुचना पोलिस-प्रशासनाला देवात आला आहेत. उत्तराखण्डीतील युमोनी रस्त्यावर ढगफुलीमुळे वांदधार सुख असलेल्या हालेले नुकसान झाले आहे. असपातानंतर तेथे राहणे ८-९ कामगार वेपात आहेत. त्याच वेळी, वांगेश्वरमध्ये शर्यू नवीची पाण्याची पातळी वाढली आहे. नवीने धोकाची पातळी ओलांडांती आहे. त्याच वेळी, अलकनंदंत आहेत.

Epaper: www.epaper.dainikmahasagar.in nagpurpost@gmail.com / mahasagarngp@gmail.com

सोमवार, दिनांक ३० जून २०२५

८ पाने • किमत रु. २/-+ वितरण खर्च रु. १ = एकूण ३ रु.) * विशेष ऑफर : महासागर + नागपूर पोस्ट = ४ रु. फक्त

महासागर

Epaper: www.epaper.dainikmahasagar.in nagpurpost@gmail.com / mahasagarngp@gmail.com

अग्राग्रलेख

खरीखरी..

आधी मराठीचा पाया मग हिंदीची माया

आपल्या महाराष्ट्रात सध्या हिंदी भाषेबदल ज्या प्रकारच्या लोकभावना

प्रदर्शित होत आहेत. त्यातील राजकारण बाजूला ठेवून त्या गोटीच्या

विचार केला पाहिजे. सत्ताधारी मुहूर्णात अपवाहत झाला.

रविवारी पहाडे ४ वाजताच्या सुमारास

गुंडीचा मंदिरासमोर भगवान जगन्नाथाच्या

नंदीधोष रथाजवळ गवींत चेंगराचेंगरी झाली.

यादरम्यान ३ भाविकांचा मृत्यु झाला. ५०

जण जखमी झाले आहेत, त्यापैकी ६

जणांची प्रकृती गंभीर आहे.

बंसंती साहू (३६), प्रेम कांती मोहंती

(७८) आणि प्रभात दास अशी मृतांची

ओळख पटली आहे. सर्व मृतेहू पुरी

मेडिकल कॉलेजमध्ये ठेवण्यात आले

आहेत.

रथ पाहण्यासाठी मोठी गर्दी जमली

असताना हा अपवाहत झाला. यादरम्यान

चेंगराचेंगरी झाली आणि पडल्याने लोक

चिरडले गेले. ज्या ठिकाणी चेंगराचेंगरी

झाली त्या ठिकाणी पुरेसे पोलिस किंवा

सुक्षमा दल तैतान नक्हते, असे म्हटले जात

आहे. भगवान बलभद्र आणि सुभद्रा यांचे

रथ आधीच त्रिद्वावली (अंतिम बिंदु) येथे

पोहोचले होते. नंतर, भगवान जगन्नाथांचा

रथ त्यांच्या मावशीच्या ठिकाणी, गुंडीचा

मंदिरात पोहोचला.

रविवारी पहाडे ४ वाजता पुरी वेळील

गुंडीचा मंदिरासमोर भगवान जगन्नाथाच्या

नंदीधोष रथाजवळ गवींत चेंगराचेंगरी झाली.

ज्यांमधीरी आहेत त्यापैकी ६

जणांची प्रकृती गंभीर आहे.

बंसंती साहू (३६), प्रेम कांती मोहंती

(७८) आणि प्रभात दास अशी मृतांची

ओळख पटली आहे. सर्व मृतेहू पुरी

मेडिकल कॉलेजमध्ये ठेवण्यात आले

आहेत.

रथ पाहण्यासाठी मोठी गर्दी जमली

असताना हा अपवाहत झाला. यादरम्यान

चेंगराचेंगरी झाली आणि पडल्याने लोक

चिरडले गेले. ज्या ठिकाणी चेंगराचेंगरी

झाली त्या ठिकाणी पुरेसे पोलिस किंवा

सुक्षमा दल तैतान नक्हते, असे म्हटले जात

आहे. भगवान बलभद्र आणि सुभद्रा यांचे

रथ आधीच त्रिद्वावली (अंतिम बिंदु) येथे

पोहोचले होते. नंतर, भगवान जगन्नाथांचा

रथ त्यांच्या मावशीच्या ठिकाणी, गुंडीचा

मंदिरात पोहोचला.

रविवारी पहाडे ४ वाजता पुरी वेळील

गुंडीचा मंदिरासमोर भगवान जगन्नाथाच्या

नंदीधोष रथाजवळ गवींत चेंगराचेंगरी झाली.

ज्यांमधीरी आहेत त्यापैकी ६

जणांची प्रकृती गंभीर आहे.

बंसंती साहू (३६), प्रेम कांती मोहंती

(७८) आणि प्रभात दास अशी मृतांची

ओळख पटली आहे. सर्व मृतेहू पुरी

मेडिकल कॉलेजमध्ये ठेवण्यात आले

आहेत.

रथ पाहण्यासाठी मोठी गर्दी जमली

असताना हा अपवाहत झाला. यादरम्यान

चेंगराचेंगरी झाली आणि पडल्याने लोक

चिरडले गेले. ज्या ठिकाणी चेंगराचेंगरी

झाली त्या ठिकाणी पुरेसे पोलिस किंवा

सुक्षमा दल तैतान नक्हते, असे म्हटले जात

आहे. भगवान बलभद्र आणि सुभद्रा यांचे

रथ आधीच त्रिद्वावली (अंतिम बिंदु) येथे

पोहोचले होते. नंतर, भगवान जगन्नाथांचा

रथ त्यांच्या मावशीच्या ठिकाणी, गुंडीचा

मंदिरात पोहोचला.

रविवारी पहाडे ४ वाजता पुरी वेळील

गुंडीचा मंदिरासमोर भगवान जगन्नाथाच्या

नंदीधोष रथाजवळ गवींत चेंगराचेंगरी झाली.

ज्यांमधीरी आहेत त्यापैकी ६

जणांची प्रकृती गंभीर आहे.

बंसंती साहू (३६), प्रेम कांती मोहंती

(७८) आणि प्रभात दास अशी मृतांची

ओळख पटली आहे. सर्व मृतेहू पुरी

मेडिकल कॉलेजमध्ये ठेवण्यात आले

आहेत.

रथ पाहण्यासाठी मोठी गर्दी जमली

असताना हा अपवाहत झाला. यादरम्यान

चेंगराचेंगरी झाली आणि पडल्याने लोक

चिरडले गेले. ज्या ठिकाणी चेंगराचेंगरी

झाली त्या ठिकाणी पुरेसे पोलिस किंवा

सुक्षमा दल तैतान नक्हते, असे म्हटले जात

आहे. भगवान बलभद्र आणि सुभद्रा यांचे

रथ आधीच त्रिद्वावली (अंतिम बिंदु) येथे

पोहोचले होते. नंतर, भगवान जगन्नाथांचा

रथ त्यांच्या मावशीच्या ठिकाणी, गुंडीचा

मंदिरात पोहोचला.

रविवारी पहाडे ४ वाजता पुरी वेळील

गुंडीचा मंदिरासमोर भगवान जगन्नाथाच्या

नंदीधोष रथाजवळ गवींत चेंगराचेंगरी झाली.

ज्यांमधीरी आहेत त्यापैकी ६

जणांची प्रकृती गंभीर आहे.

बंसंती साह

आणीवाणीचा धडा...

विरोधात छात्र संघर्ष समिती स्थापन केली. भ्रष्टाचार विरोधी आंदोलनाचे नेतृत्व लोकनायक जयप्रकाश नारायण यांच्याकडे आले व आंदोलनाला आणखी यार चढली. जयप्रकाश नारायण हेगांधीवादीव चले जाव चलवलीत आघाडीवर होते. दि. ५ जून रोजी पाठणा येथे गांधी मैदानावर झालेल्या विराट जनसभेत त्यांनी संपूर्ण क्रांतीचा नारा दिला. छात्र संघर्ष समितीच्या आंदोलनाने संपूर्ण बिहारमधील जनजीवन ठप्प झाले होते. त्याच वर्षी, मे १९७४ मध्ये कामगार नेते जॉर्ज फर्नांडिस यांनी देशभर रेल्वे कर्मचारी संपुकारून रेल्वेचा चक्का जाप केला. १९७४ व १९७५ मध्ये सर्व देशात असंतोष, अस्वस्था व केंद्र सरकारविरोधात संताप प्रकट होऊ लागला. सारा देश जयप्रकाश नारायण यांच्याकडे मोठ्या आशेने बघूलागला. दि. १२ जून १९७५ रोजी अलाहाबाद उच्च न्यायालयाने इंदिरा गांधी यांना दोषी ठरवले व १९७१ मध्ये त्यांनी लढवलेल्या निवडणुकीत भ्रष्टाचार व सत्तेचा दुपूर्योग केल्याचा ठपका ठेवला. तसेच त्याना सहा वर्षांकिता निवडणूक लढवण्यास बंदी वालण्याचाही आदेश दिला. मात्र या निकालाविरोधात त्यांना सर्वोच्च न्यायालयात दाद मागण्यास मुभा देण्यात आली. न्यायालयाने त्याना तंत्रप्रधानपदावर राहण्यास मुभा दिली पण संसदीय कामकाजात भाग घेता येणार नाही, असे बजावले. या निकालाने सर्व देशभर इंदिरा गांधीच्या विरोधात वातावरण तप्त झाले.

दि. २५ जून १९७५ रोजी दिल्लीतील ऐतिहासिक रामलीला मैदानावर विरोधी पक्षांची विराट सभा झाली. देशातील दिग्यांजानी सरकार विरोधी भाषणे करून इंदिराजींच्या सतेला हादरे दिले. या सभेला

अलोट व अफाट गर्दी जमली होती. याच सभेत इंदिरा हटावचा निर्धार विरोधी नेत्यांनी बोलून दाखवला. दिल्लीचे पूर्वाश्रमीचे जनसंघाचे स्थानिक नेते मदनलाल खुराणा यांनी या सभेचे आयोजन करण्यात पुढाकार घेतला होता. कॉन्प्रेस (ओल्ड)चे शांतीदेसाई, विद्यार्थी परिषदेचे अरुण जेटली, आदी युवा नेते हजर होते. मदनलाल खुराणा यांनी तर खचाखच गर्दीने भललेल्या सभेत जेव्हा, हम सें जो टकराये गा, अशी घोषणा दिली तेव्हा प्रतिसाद म्हणून उपस्थित असलेल्या हजरोंनी, चूर चूर हो जाणा असा एक सुरात बुलद आवाज दिला. प्रकाश सिंह बादल यांनी पंजाबीतून भाषण करून इंदिरा गांधींनी आता राजीनामा द्यावा अशी थेट मागणी केली. लालकृष्ण अडवाणी, आचार्य कृपलानी, राज नारायण, विजयालक्ष्मी पंडित, चरणसिंग, चंद्रशेखर अशा ताकदवान नेत्यांनी सभा गाजवली. अटलबिहारी वाजपेयी यांचे नाव पुकारताच टाळ्यांचा प्रचंड कडकडाट झाला. रामलीला मैदानावरील अभूतपूर्व गर्दी पाहून १ सफदरखंग रोडवर राहणारे अस्वस्थ झाले असुरील असे ते म्हणाले. वाजपेयी म्हणाले - सभेची अफाट गर्दी पाहनच सरकारने जनतेचा विश्वास गमावला आहे, हे त्यांना (इंदिरा गांधींचा) कळून चुकले आहे... वाजपेयीचे भाषण संपल्यावर गटीनून देश को बचाना है, इंदिरा को हटाना है, अशा बुलंद घोषणा दिल्या गेल्या. याच सभेत जयप्रकाश नारायण यांचे ८५ मिनिटे भाषण झाले. इंदिरा

रिषदेचे मर्यादित

जेलमध्ये टाकण्यात आले होते. तंत्राच्या मूळभूत अधिकारावरच ती. रामनाथ गोयंका यांच्या नएकस्प्रेसने आणीबाणीला उघड याची हिम्मत केली होती. जी गेल्यावर या वृत्तपत्राने निषेध ची जागा कोरी सोडली होती. मांडायला सरकारने बंदी घाटली इंडियन एक्स्प्रेसने देशाला दिला. य काढून सेन्सॉरशिप लादली तर इंडियन एक्स्प्रेस केवळ पत्र ही... अशी खत रामनाथ गोयंका होती.

काळात इंदिरा गांधींचे पुत्र संजय लाली कार्यक्रम जाहीर केला. कुटुंब पट्टी निर्मलन याचा त्यात समावेश ६ मध्ये दलीलीतलुक्कमान गेट येथे न झोपडप्पी हटविण्याचा प्रयत्न काला विरोध मोडून काढण्यासाठी या गोलीबारात अनेकांचा मृत्यु कर्मचाऱ्यांची मदत घेऊन कुटुंब टक कार्यक्रम राबवला गेला. त हिंदी भाषिक राज्यात पुरुषांना सक्की कण्यात येत होती. नसबंदी, तर ट्रक चालकांना वाहन वानामिळणार नाही असेही अनेक नसबंदीला होणारा विरोध मोडून र प्रदेशमधील मुजफ्फरनगर येती त्यातही बेरेच लाईक मरण पावले. कसभा निवडणूक होणे अपेक्षित अनीच्या काळात लोकसभेची मुदत स्थापन झाले. कॉर्प्रेस (ओल्ड) समाजवादी भारतीय लोकदल व जनसंघ, या पक्षांनी एकत्र येते स्थापन झालेल्या जनता पार्टीचे सरकार आले मोरारजी देसाई हे पहिले बिगा कॉर्प्रेसचे पंतप्रधान झाले. जनता पार्टी सरकारने आणीबाणी न्यायालयीन चौकशी नेमली. आणीबाणी कॉर्प्रेसची मोठी घसरण झाली. स्वातंत्र्यानंतर देशाला कॉर्प्रेसची असलेली मकेदारी आणीबाणी संपवली. प्रमुख विरोधी पक्ष एकत्र आले कॉर्प्रेसचा पराभव होतो हे सिद्ध झाले. इंदिरा इंडिया म्हणणाऱ्यांना आणीबाणीने चपराक दिला पन्नास वर्षांनंतरही कॉर्प्रेसला संविधानाची हत केल्याचे फटकारे सहन करावे लागत आहेत आणीबाणीनंतरचा जनता पार्टीचा प्रयोग फसल जनसंघी व समाजवादींचे फर काळ एकत्र राही जमले नाही. पूर्वांशीच्या जनसंघीवासीयांचा वाजपेयी - अडवाणीच्या नेतृत्वाखाली भारती जनता पार्टीची स्थापना केली. दुसरीकडे जनता पार्टीची अनेक शकले झाली. आणीबाणी जेलमध्ये राहिलेले चंद्रेशेखर, जॉर्ज फर्नांडिस, प्रमें महाजन, वेंकट्या नायडू, लालू प्रसाद यादव, मुलायमसिंह यादव, शरद यादव, नितीश कुमार अरुण जेटली, राम विलास पासवान, अनंतकुमार जयपाल रेडी असे त्यावेळचे अनेक युवा ने राष्ट्रपातळीवर पोहोचले. देशात निर्माण होते असलेल्या अराजकाला गोखण्यासाठी इंदिरा गांधींनी आणीबाणी आणली, असा युक्तिवाक्यांप्रैस आजही करीत आहे. गेल्या अकरा वर्षांपासून देशात अघोषित आणीबाणी आहे असे राहुल गांधींनी मलिकार्जुन खरगे, जयराम रमेश आदी कॉर्प्रेस ने रोज मोर्दी सरकारवर आरोप करीत आहेत.

नाधुनिक भारताची दिशा ठरवणारे विज्ञान

संख्याशास्त्र
आज आपण कृतिम बुद्धिमत्ता, मशिन लर्निंग बिंग डेटा या शब्दांनी परिचित झालो आहो. पण यामागील मुळ संकलनाना म्हणण आकडेवरी आणि संख्याशास्त्र ! आरोग्यसेवा, औषधांची परिणामकारकता अर्थव्यवस्था, हवामान अंदाज, कृषी उत्पादनशास्त्र, जिंकारी, अपमिंग

द्यागिक विकसीत राष्ट्राचा गट. या गटात नेस, संयुक्त अमेरिका, ब्रिटन, जर्मनी, जपान, ली, व कॅनडा आणि सदस्य नसलेला पिपियन युनियन (युरोप मधील २७ देशांचा ए) द्यावट या सात गणांना अपैनाऱ्याचिक सहकाय समन्वय वाढवण, गरीब व विकसनशील राष्ट्रांच्या प्रगतीचा विचार, सदस्य राष्ट्रांच्या विकासासाठी मदत करणे, आरोग्य समस्या, शिक्षण, तंत्रज्ञान, विकास आदी विषयांवर नवीन कृत्रुम प्राणीन्या दिशेकोरुत परिषदीतील भारताची स्पष्ट भूमिका दहशतवाद हा जागतिक धोका असून त्या विरोधात सर्वांनी एकत्र येऊन कारबाई करणे आवश्यक आहे. दहशतवादी कारवाया करणारा देश त त्याता त्याते सार्वजनिकामात्र देश या पाठिंबा दशविळा आहे. तसेच युक्रेनला आधिक मदत करण्याचीही निर्णय घेण्यात आला. मिडल ईस्ट मध्ये शांतता ठेवणे, भारत व कॅनडा मधील परस्पर व्यापार संबंध सुरक्षीत करण्याच्या हेतुने वारप्रवाह तसेच दो-ही प्राणीनील उत्तमांकांच्या

१९७० मध्य आलेले ऊजो सकट, त्यानंतर आलेला विनिमय दरातील चढ उतार, जागतीक मंदी, अविकसित देशांच्या समस्या, या सर्व समस्यांवर विचारविनिमय व उपाययोजना म्हणून १९७३ साली फ्रान्स, संयुक्त अमेरिका, ब्रिटन, जर्मनी, जपान व इटली या सहा राष्ट्रांच्या या गटाची स्थापना करण्यात आली. व ऊजे ६ या

परिषदेच स्वतःच कायम स्वरूपाचे चेवालय कोठेही नाही. अध्यक्ष पद दरबरी रते असून त्याचा क्रम फ्रान्स, संयुक्त राष्ट्र, लंड, जर्मनी, जपान, इटली, कॅनडा असा हो, ज्याच्याकडे अध्यक्ष पदाची जबाबदारी सते, तोच आयोजन करतो. परिषदेचे योजन दर वर्षातून एकदा केले जाते. निर्णय कमताने घेतल्या जातो, बहुमताने नाही. तलेले निर्णय कायदेशीररित्या बंधनकारक नले तरी जगाच्या राजकारणात आर्थिक गमाजिक व राजकीय क्षेत्रात प्रभाव पाडतात. नडातील ५१ वी परिषद सेवन ची २०२५ मधील ५१ वी परिषद नडाच्या अल्बर्टा राज्यातील कनानास्किस येच संपत्त झाली. यासाठी सहभागी राष्ट्रांच्या नवीन आमंत्रित राष्ट्रांच्या प्रमुखासह नाटो चे मुख मार्क रुढे उपस्थित होते. यात जागतीक ताता, जागतिक मुक्ता, मजबूत व्यवस्था, डिजिटल पद्धतीतील बदल, दी वर विषयावर चर्चा झाली. या चर्चेत जी त राष्ट्र शिवाय, आमंत्रित म्हणून अस्ट्रेलिया, मेक्सिको, ब्राझील, दक्षिण अफ्रिका, युक्रेन, भारत, आर्दीनी भाग घेतला १८ पासून भारत सतत या परिषदेत आमंत्रित

शाती व समुद्रासाठी आपल्या विचार व धोरणात स्पष्ट असावी एका बाजूला दहशतवादाविरुद्ध बंदी घालणे व दुसऱ्या बाजूला दहशतवादाला उघडपणे समर्थन करणे अशी धोरणे बंद व्याहाला हवीत.

आर्थिक दृष्ट्या अल्पविकसित असलेल्या देशांचा म्हणजे ग्लोबल सांकेतिक देशांचा (यात दक्षिण अमेरिका व केंद्रिय तसेच अनेक आफ्रीकन व आशियाई देशांच्या समावेश आहे) आवाज जागतिक व्यासपीठावर पोहोचविणे ही भारत आपली जबाबदारी समजतो. तसेच यांच्या चिंता व गरजा यावर लक्ष देण्याचे त्यांनी आवाहन केले. गेल्या काही वर्षांपासून विघडलेले भारत व कॅनडांचे संबंध व व्यापार सुरक्षीत करण्यावर भर देण्याचे दोघांनीही ठरविले. व नवीन उच्चायुक्तांची नेमणूक करण्यावर दोघांचीही सहमती झाली ही एक भारताच्या दृष्टिकोनातून बरी उपलब्ध म्हणावी लागेल.

परिषदेतील चर्चीत विषय परिषदेने काढलेल्या निवेदनात इस्लाइलला स्वसंरक्षणाचा हक्क असल्याचे मान्य करून त्याला पाठिंबा देण्यात आला. इराणला अणवस्थाधारी न होऊ देण्यावर भर्देण्यात आला.

भावा बाबत सावध चांचा झाली. हरेत
तंत्रज्ञान क्षेत्रातील गुंतवणूक
वर भर देण्यात आला.
द्वारा, युक्तेन रशिया, यांच्या मधील
चर्चा झाली. मात्र गाजा हमास यावर
नोनाही. तसेच विकसनशीलराष्ट्रासाठी
किंवदत, हवामान बदला मधील स्पष्ट
ना, जागतिक दारिद्र्य निर्मलनासाठी
ना, आरोग्य, मानवाधिकार
कोणतीही ठोस निर्णय झाले नाहीत.
अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प
नव निघून जाण अणि त्यांनी सुरु
प्रीफ युद्ध चाही प्रभाव जी ७ वर
जाणवत होते.
नंडात झालेल्या जी सेवन राष्ट्राच्या
मर्यादित यश मिळाले असे म्हणावे
रिषदे च्या यशस्वीते बाबत मत भिन्नता
भी भारताच्या दृष्टीने भारत व कँडाशी
संबंध सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने
झाली आहे ही भारतासाठी एक
म्हणावी लागेल.
भालचंद्र ठोऱेरे
१८३४३५०८९५

विधिमंडळाचे अधिवेशन फलदारी ठरो!

मुरु होत आहे. नवीन सरकार स्थापन झाल्यानंतर पार डणाऱ्या या पावसाळी अधिवेशनात सरकारवर भारोपांचाच पाऊस पडण्याची अधिक शक्यता आहे. शेतकऱ्यांची कर्जमाफी, अवकाळी पावसामुळे वाया अलेल्या शेतपिकांची नुकसानभरपाई, शक्तिपृष्ठ द्वाहामार्गाला ठिकिटकाणी होत असलेला विरोध, शान्तिक्रांतीच्या संस्थांच्या निवडणूका लांबवल्यामुळे पावसाच्या आरभी शहराची झालेली दुदशा, स्त्यांवरील खडे, पुण्यातील वैष्णवी हगवणे यांचा दुडावळी, राज्यातील स्थी अत्याचाराचा वाढत आलेख, नाडक्या बहिंगीना वाढीवै पैसे केव्हा मिळणार ?, अहलगाम येथील दहशतवादी हल्ल्यात व्हाराश्वासह देशातील २६ पर्यटकांची झालेली हत्या, पुण्यातील इंद्रायणी दीवरील पूल कोसळण्याची घटना माणि संध्या गाजत असलेला विषय हणजे शाळांमध्ये पहलीपासून हिंदी बाषेची सक्ती या सर्व प्रश्नांवर विद्यामान त्र्यांना धेरेण्याची पुरती तयारी विरोधी विकासांनी केली आहे. अर्थात हे सर्व अपेक्षित अपास्त्रापे मार्क्यांपैकी जनतेचे प्रश्न राहिले बाजूला एकमेकांची उणीधुणी काढण्यातच अधिवेशनाचे सूप वाजते. अधिवेशनाच्या काळात सभागृहाला आलेले आखाड्याचे स्वरूप पाहता असा गोंधल घालण्यासाठी आमदारांना आपण निवडून देतो का हा प्रश्न कोणत्याही सामान्य मतदाराला पडल्यावाचून राहत नाही. वर्षातून तीन वेळा ही अधिवेशने भरवली जातात. प्रत्येक अधिवेशनासाठी सरकार कोठवधी रुपये खर्च करते. कष्टकरी सामान्य जनतेच्या घामाच्या मिळकीतून करूरपाने सरकार दरबारी जमा होणारा हा पैसा असतो. त्याचा विनियोग व्हायला नको का ? सामान्य नागरिकांवर ओढवलेल्या नैसर्गिक आणि कृत्रिम संकटांवर सरकारने योग्य तो मार्ग काढावा, सामान्य जनतेच्या मूळभूत गरजा पुरवण्यात येणाऱ्या अडथळ्यांवर उपाययोजना काढाव्यात, विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सुविधा मिळाव्यात, युवकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात, राज्यात कायदा आणि सुव्यवस्था यांचे पालन व्हातेचे क्रियांने अभ्यास व्हातेचे मार्क्यांनी मुलांचे प्रवेश उत्सव कसे आकर्षक, भारदव्स्त आणि नाविन्यपूर्ण होतील याकडे शाळा व्यवस्थापन लक्ष देते आहे. मराठी माध्यमांच्या शाळा यात मागे नाहीत. प्रवेश उत्सव हा खरा तर आनंदात्सवच आहे. लहान मुलांना शाळेची ओढ असते. चारचौधे समवयस्क मिळात तयाचा मुलांना आनंद होत असतो. यात पालकांची भुमिका ही महत्वाची असते. मराठी माध्यमांच्या शाळांमध्ये डोस, पुस्तके आणि दुपारचे भोजन हे मुफ्त असते. याचा संपुर्ण खर्च राज्य सरकार करते. या सर्व सुविधा वेळेवर मिळाल्या तरच मुलांचा व पालकांचा आनंद विद्युगीत होत असतो. परंतु असे होत नसल्याने ती एक औपचारीकता ठरत असते. याचा विचार सरकारने केला पाहिजे. मराठी माध्यमांच्या शाळेचे महत्व राज्य सरकारने आणि पालकांनी

ज्यक्त्याना व पालकवगाना आपला मानासक्ता बदलला पाहुज
त्याच शाळा सरू ढाळ्या पिवऱ्यात मिशनीजक्या लोकांनी आहे
आहेत सर्व प्रकारचे शिक्षण हे अंतमाणीय भाषा आहे म्हणून डंग

हृत. मुलाच प्रवेश संशल शाळावर धुमाकूळ घालीत आहेत. अंचे प्रवेश उत्सव कसे आकर्षक, दृष्टदर्श आणि नाविन्यपूर्ण होतील कडे शाळा व्यवस्थापन लक्ष देते हे. मराठी माध्यमांच्या शाळा यात नाहीत. प्रवेश उत्सव हा खरा तर नंदेत्सवच आहे. लहान मुलांना छेची ओढ असते. चारचौधे व्यवस्क मिळतात याचा मुलांना नंद होत असतो. यात पालकांची वेका ही महत्वाची असते. मराठी यामांच्या शाळांमध्ये ड्रेस, पुस्तके इण दुपारचे भोजन हे मुफ्त असते. यास पुर्ण खर्च राज्य सरकार करते. सर्व सुविधा वेळेवर मिळाल्या तरच आंचा व पालकांचा आनंद गुणीत होत असतो. परंतु असे होत ल्याने ती एक औपचारिकता ठरत नेते. याचा विचार सरकारने केला हेजे.

मराठी माध्यमांच्या शाळेचे महत्व य सरकारने आणि पालकांनी जून घेतले पाहिजे. महाराष्ट्राची भाषा ही मराठी असून तीचे महत्व उल्याही परिस्थितीत कमी लेखता पाय नये. आज मराठी भाषेला भेजात भाषेचा दर्जा प्राप्त झाला हे. मराठी भाषा ही महाराष्ट्राची बोलीभाषा (बोलीभाषा) असल्याने वा वापर सर्वत्र ल्यायला हेजे. तिचे महाराष्ट्रातील महत्व यम ठरात कामा नये. परंतु असे होत ल्याने मराठी माध्यमांच्या शाळा ज ओस पडताना दिसून येत हेत. यात मुख्यत्वे चुक ही राज्य कारचीच आहे. कारण राज्य कारने मराठी भाषेला गांभिर्याने लेले नाही. तीचे पालनं पोषणं योग्य दीतीने केले जात नसल्याचे शर्णनास आलेले आहे. याचे कारण जी भाषेचा प्रभाव हा दिवसेंदिवस ठिठच चाललेला आहे. यास तपाणी पुरविण्याचे काम राज्य संगणमत करून इंग्रजी माध्यम शाळांचे प्रस्थ वाढविण्याचे केलेले आहे. जे निवेदार्थार्थ आहे. याचा वाईट परिणाम भाषिक लोकांवर झालेला पहिला मिळतो आहे.

इंग्रजी ही इतर देशांमध्ये प्राय बोलली जाते, ती व्यवहारात जाते. याचा अर्थ आपण आहारी जाता कामा नये. जपान, कोरीया इ. देश वरेचकाही शिकण्यासारखे त्यांनी आपली भाषा व संस्कृती सोडलेली नाही. त्यांनी ती भाषेला कमी लेखून इंग्रजी महत्व वाढविलेले नाही किंवा उदातीकण सुधा केलेले भारतातच हे कां व्हावे ? न आपले राज्यकर्ते सर्वस्वी जठरतात आहेत. त्यांनी आपले उच्च शिक्षणासाठी परदेशात भारतीय भाषेचे, ज्ञानाचे महत्व केले आहे. ख्यातंश्चर्पव भारतीय शिक्षण हे उच्च दर्जाची होते. न तक्षशिला सारख्या शिक्षण नावरूपाला आल्या होत्या. कारण आपण आपले अनुकूणाकडे गहाणे ठेवले न स्वसामर्थ्यावर टिकवून ठेवले आज राज्य सरकारे परकीय संस्थासमारे पायघडण्या आहेत. आपल्या संस्कृती ज्ञानाला कमी लेखत आहे. सर्वस्वी चुकीचे चालले आहे. वर्गाला काय चांगले, काय व कलेनासे झाले आहे. विद्याकेवळ पैसे कमविण्याचे साधन असे मनावर बिंबवले जात यामुळे पालकांवर इंग्रजीचे भूमी झाले आहे. जो तो ममी शिवाय पुढे जायला तशाय परदेशी लोकांवर आपली भाषा झालेली नाही. तर आपाणांवर राज्य कां व्हावी ? यासाठी केंद्र व नावरात्रे दोन्ही तात्पुरी

भारत हा कृषीप्रधान देश आहे. अस पुस्तकातून सांगितले जाते. परंतु आजची वास्तविकता काय दर्शविते आहे? कृषीप्रधान देशात पुस्तकी ज्ञानोपेक्षा, प्रत्यक्ष प्रयोग, कृती करण्याला जास्त महत्व शिक्षणात दिले गेले पाहिजे. परंतु आज शिक्षणातून प्रत्यक्ष प्रयोगाला वगळले गेले आहे. शेतीत कुठलाही प्रकारचे प्रयोग करून दाखविले जात नाहीत. शाळामधून तर प्रयोगशाळा बाढच झालेल्या आहेत. शारीरिक शिक्षणाला शिक्षणात कुठलेही स्थान राहिलेले नाही. बागकाम, व्यवसाय काम याला शिक्षणातून हृष्पाप केले गेले आहे. निव्वळ पुस्तकी शिक्षण दिले जात असल्याने पुस्तकी गुणाना अवास्तव महत्व प्राप्त झाले आहे. यामुळे दुस-यांवरील परावलंबीत्व वाढत चालले आहे. कुठलेही साधे काम करण्यासाठी बाहेरची व्यक्ती शोधून आणावी लागते आहे. यामुळे वैयक्तीक खर्चात वाढ झालेली असून स्वतः काम करण्याची वृत्ती लायप पावत चालली आहे. कृषीची कामे नकोशी झालेली आहेत. यामुळे शेतक-यांची मुले शेती करण्यास धजावत नाही आहेत. ते शेतीमधील आधुनिक तंत्रज्ञान अवगत करण्यात मागे पडलेले आहेत. त्यांना मातीत काम करण्याची लाज वाटते आहे. निसर्गांशी जुळवून घेतांना त्यांची दमछाक होते आहे. कारण आपल्या पोराला इंग्रजी बोलता आल म्हणजे सर्वकाही आल अशी त्यांची समज करून देण्यात आलेली आहे. येथेच त्यांची फसगत झालेली आहे. इंग्रजी भाषेचा आणि शेती तंत्रज्ञानाचा, व्यवसायाचा काय संबंध? इंग्रजी भाषा येत नव्हती तेंबळ्ही आपले पुर्वज उत्तम पद्धतीने शेती, व्यवसाय करीत होते. मग आजच इंग्रजी भाषेला एवढे महत्व कांदिले जात आहे? कारण स्थानिक भाषेचा विस्तार उत्तम पद्धतीने प्रयोग केले आहे. यासाठी भाषेचा विस्तार स्थानिक भाषेतून उपलब्ध करून देण हे कुणाचे काम आहे? केंद्र व राज्य सरकारे आपली जवाबदारी झटकून यातून मोकळे होऊ पहात आहेत. जे चुकीचे चालले आहे. आज महाराष्ट्रात मराठी भाषेतून सर्व प्रकारचे शिक्षण उपलब्ध नाही. यासाठी इंग्रजी भाषेचा सहाग घ्यावा लागतो आहे. यामुळे पालकांना इंग्रजी भाषेचे आकर्षण वाटते आहे. इंग्रजी भाषेशिवाय कुठलेही काम होवू शकत नाही असा गैरसमज करून देण्यात राज्य सरकारे यशस्वी झालेले आहेत.

आज गरज नसताना महाराष्ट्रातील सर्व कार्यालयांमध्ये मराठी भाषे ऐवजी इंग्रजी भाषा बापरली जाते आहे. यामुळे जनतेला वीनाकारणचा त्रास सहन करावा लागतो आहे. आपल्या कार्यालयीन कामासाठी दुस-यांची मदत घ्यावी लागते आहे. यामुळे पदोपदी दलालांचे प्रस्थ वाढलेले आहे. मग ते बँक असो, आर्टीओ कार्यालय असो, कोर्ट असो वा इतर संस्था वा कार्यालये असोत इंग्रजी भाषेशिवाय कामें चालतच नाहीत. यात जोपर्यंत बदल होणार नाही. तोपर्यंत देशातील भ्रष्टाचार कमी होणार नाही. देशात आमुलाग्र परिवर्तन शक्य होणार नाही. चौनेवे, जपानने आपल्या भाषेच्या बळावर स्वतःची प्रगती साधलेली आहे. मग भारतानेच यात मागे कां रहावे? यासाठी पालक वर्गांनी, जनतेनी आपली मानसिकता बदलली पाहिजे. केंद्र व राज्य सरकारला स्थानिक भाषेवर आधारीत अभ्यासक्रम मुरु करण्यास भाग पाडले पाहिजे. तरच संपुर्ण देशाची सर्वांगीण प्रगती ही वेगाने होवू शकते. यामुळे इंग्रजी भाषेच्या नवाखाली स्थानिक रोजगार कुणीही हिरावून घेऊ शकणार नाहीत.

याची जाण पालक वर्गांनी ठेवली पाहिजे. यासाठी राज्य सरकारला यात तेतो तेतो प्रतिवेदी

भाषाचा बाऊ करून चालणार नाही
इंग्रजी भाषा यायला हवी परंतु न आपल्या मानगुटीवर बसता कानवे
याची काळजी राज्यकर्त्यांनी भारतीय नागरिकांनी घेतली पाहिजे
यासाठी देशातील नागरिकांनी केंद्र राज्य सरकारला आपले घोर बदलविण्यास भाग पाडले पाहिजे
तरच भारत देश तिसरी महाशत्त म्हणून संपुर्ण जगासमोर आपले स्थघड करू शकणार आहे.

मिलिंद गड्हमवार
तह. राजुरा, जिल्हा चंद्रपूर (म.स.र.)
(सामाजिक कार्यकर्ते व मुक्त पत्रकार)
मो.क्र.९५११२१५२००

अशोककायन...

हे वरुणराजा

उशीरा का वरस पण
 मधात पाडूनको खंड
 नाहीतर बळीराजाला
 विकावा लागेल भूखंड...!

मारावे की तारावे
 आहे तुझ्या हाती
 एवढी कृपा कर
 दयाधना आमच्या वरती..!

समतोल बरसून
 येऊ दे पिके बहरून
 बळीच्या मनोकामना
 पूर्ण कर तुझ्या हातून ..!

प्रा. अशोक सारडा मेहकरा
 (सामाजिक कार्यकर्ता)

મા.ક્ર.૧૫૮૮૯૯૫૨૦૦

हे वरुणराजा

का बरस पण
पाढू नको खंड
बल्लीउज्जाला

ा लागेल भूखंड ..!
वे की तारावे

तुझ्या हाता
दी कृपा कर
धना आमच्या वरती ..

न बरसून
पिके बहरून

र तुझ्या हातून .. !

100

शोक सारडा मेहकर
(Shok Sarada Mehkar)

एखाद्या घड्याळाची किंमत किती असेल? पाच हजार, दहा हजार, फार फार तर काही लाख रुपये. मात्र स्वीत्तर्डमधल्या लिलावात एका घड्याळाला २२३ कोटी रुपयांची किंमत मिळाली. मध्यंतरी स्वीत्तर्डमध्ये हा लिलाव पार पडला. त्यावेळी एका घड्याळाला ३१ दशलक्ष स्वीस फ्रॅक म्हणजे जवळपास २२३ कोटी रुपये किंमत मिळाली. घड्याळाच्या किंमतीबद्दल कल्याणनंतर कोणाचेही डोळे पांढरे होतील. या घड्याळाच्या लिलावाची प्रकै'या अवध्या पाच मिनिटात पार पडली. आता ही रकम दान करण्यात येणार आहे. या आधी २०१७ मध्ये डायटोना रोलेक्स घड्याळ १२७ कोटी रुपयांचा विकलं गेलं होतं. हे आजवरचे सर्वात महागंड घड्याळ होतं. हे घड्याळ पाटेके पिलिप कंपनीचे असून ओनीची वॉच असं त्याचं नव आहे. या घड्याळाला २.५ ते तीन दशलक्ष स्वीस फ्रॅक मिळतील, अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली होती. पण त्यापेक्षाही खूप जास्त किंमत मिळाले. पाटेके पिलिप कंपनीचे हे घड्याळ इतर घड्याळांपेक्षा खूप वेगळं आहे. म्हणूनच या घड्याळाला एवढी किंमत मिळाली.

एक धाव जनजागृतीसाठी

इंलंडमध्यन्या ब्रिस्टल शहरात रहणाऱ्या निक बटर नवाच्या व्यक्तीने नवा विक्रम केला आहे. निक जगतल्या १९६ देशांमध्या मैरेंथॉन स्पैथेंत सहभागी झाला आहे.

उतर प्रदेशातील अलीगढमधील महिला जावातासोबत पळून गेल्याची घटना ताजी असताना अजून एक तशीची घटना घडली आहे. बस्ती जिल्ह्यातील बंडा क्षेत्रात राहणाऱ्या एका महिलेच्या परीचे तीन वर्षांपूर्वी निधन झाले. तिला तीन मुले आणि एक मुलगी

घड्याळासाठी २२३ कोटी रुपये!

समाजकार्यासाठी मैरेंथॉन स्पैथेंत सहभागी होतो. या धावेच्या माध्यमातून त्याने भारतीय चलनात जवळपास एक कोटी ७९ लाख रुपयांचा निधी जमा केला आहे. तो ही रकम कॅन्सरप्रिडिंगाना देणार आहे. यासोबतच तो प्रोस्टेट कॅन्सरबाबत जागरूकता निर्माण करतो आहे. हा विश्विक्रम करताना त्याला बन्याच अडवर्णीना सामोरं जावं लागलं. त्याला कुत्रे चावलं. एकदा अपघातातीला मात्र या सर्व परिस्थितीला सामोरं जात त्याने मैरेंथॉनमध्ये धावण्याचा विक्रम पूर्ण केला.

नाकातून काढला दात

कोणाच्या नाकात दात वाढू शकतो का? या प्रश्नाच्या उत्तर 'नाही' असेंच द्यावं लागेल. मात्र या जगात काहीही घडू शकत. चीनमध्यल्या ३० वर्षांच्या झांग बिन्सेंगच्या नाकातून दात काढण्यात आला आहे. श्वेत घ्यायला त्रास होऊ लागल्यानंतर झांग डॉक्टरांकडे गेला. यानंतर त्याची क्ष-किरण चाचाची करण्यात आली. या चाचाचीतून धक्कादायक बाब समोर आली. त्याच्या नाकात दात असल्याचे स्पैथ झालं. यामुळे डॉक्टरही चक्रावून गेले. या दाताची लांबी जवळपास एक सेंटीमीटर होती. गेल्या २० वर्षांपूर्वी त्याच्या नाकात दात आहे. मात्र गेल्या तीन माहाच्यांपूर्वी सून त्याला थास घ्यायला त्रास होत होता. त्याची हुंण्याची क्षमताही कमी झाली होती. याच कारणामुळे झांगने डॉक्टरांचा सळळा घ्यायचं ठरवलं. दहा वर्षांचा असताना पडल्यामुळे झांगना दात तुटला आणि नाकात जाऊन बसला. हा दात इथेच रुजला. आता २० वर्षांनी त्याला त्रास जाणवू लागला. डॉक्टरांनी अधूरी तास शक्तीची केल्यानंतर नाकातला हा दात काढला.

पा यांची मृणजे

रहण्यासाठी भरपूर पाणी प्यायला हवं. भरपूर पाणी प्यायल्यामुळे शीरीरातले विषारी घटक मुत्रावाटे बाहेर पडलात. आपली त्वचा तजेलदार दिसू लागते. पण आपण पुरेसं पाणी पित नाही. पाणी पिण्याकडे आपलं दुर्लक्षच होत. लहानपास सूनच पाणी पिण्याची सवय लागली तर पुढे आरोय उत्तम राहू शकत. म्हणूनच केरळ सरकारने अनोखा उपक्रम मुरुरु केला

कॅलिडोरस्कोप

पांचालासाठी मधली सुट्टी

आहे. इथेन्या शाकांमध्ये 'वॉटर बेल' वाजवली जाते. वॉटर बेल वाजली की मुलांना वॉटर ब्रेक मिळतो. बैंक मिळतात मुलांनी पाणी प्यायचं. राज्य सरकारने सरकारी शाळांमध्ये हा उपक्रम सुरु केला आहे. शाळेच्या वेळेत तीन वेळा ही बेल वाजवली जाते. आता आपल्याला पाणी प्यायचं आहे, याची जाणीव मुलांना करून देण्यासाठी ही हा उपक्रम सुरु करण्यात आला

मुलीनेच लावले आईचे लम्ब!

आहे. लग्नाचे वय झाले म्हणून तिने नातेवाइकांना लेकीसाठी मुलगा शोधायला सांगितला. वीस वर्षाच्या लेकीसाठी २३ वर्षीय शेतकी तरुण जोडीदार म्हणून निवडण्यात आला. लग्नाची तारीख ठणे बाकी होते. दोन्ही घरात सनईचोडघडाची तयारी सुरु झाली. अशात लेकीच्या आईचे लग्नाच्या

जात बदनामी होऊ नये म्हणून तिने एका मंदिरात आपल्या होणार्या नवयांचे लग्न घेतला.

...म्हणून उंची मोजतात संध्याकाळी

वजन मोजायचे असेल तर ते सकाळी उठल्यावर लघवी झाल्यानंतर मोजायला हवे. तसेच उंची संध्याकाळी मोजायला हवी. तज्जांच्या मते प्रत्येक गोषीमार्गे काही कारणे असतात. एअर होस्टेस किंवा लष्करात भरती होताना त्यांची उंची मोजप्याची वेळ बहुतेक संध्याकाळी असते. हा योगायोग नाही, तर त्यामार्गे एक वैज्ञानिक कारण आहे.

दिवसाच्या वेगवेगळ्या वेळी आपली उंची थोडी बदलत राहते. खरेतर दिवसभराच्या कामामुळे आणि गुरुत्वाकर्षणाच्या प्रभावामुळे आपला पाठीचा कणा थोडा आकुंचन आणि प्रसरण पावत असतो. सकाळी उठताना शरीराला विश्रांती मिळालेली असते. त्यावेळी पाठीच्या कण्याच्यामध्ये थोडी लवचिकता येते आणि उंची थोडी जास्त भरते. आपण सकाळी उठतो तेव्हा आपल्या इंटरक्टिव्ह डिस्ट्रॅम्हन्यांचे धूनी जागा थोडी वाढलेली असते. त्यामुळे शरीर थोडे उंच दिसतो. दिवस जातो तसेच गुरुत्वाकर्षण शरीरावर परिणाम करते आणि या डिस्ट्रॅम्हन आकुंचन पावू लागतात, ज्यामुळे उंचीमध्ये एक ते दीव सेंटीमीटरचा फरक होऊ शकतो.

डॉक्टर आणि फिटेनेस तज्जांच्या मते सकाळी आणि संध्याकाळी उंचीमध्ये थोडा फरक असणे सामान्य आहे. म्हणूनच उंची मोजप्यासाठी दुपार किंवा संध्याकाळ सर्वोत्तम वेळ मानली जाते.

विमान वाहतुक उद्योग आणि संरक्षण दलांमध्ये उंचीचे ठरावीक निकष आहेत. सकाळी उंची मोजली तर ती कृत्रिमरित्या जास्त असू शकते आणि उमेदवार पात्र ठरू शकतो. पण प्रत्येक आणि कायमची उंची जाणून घेण्यासाठी ती संध्याकाळी मोजली जाते.

सर्वात छोटा इंजिनिअर

इंजिनिअरिंगची पदवी मिळवणे हे सोंप काम नाही. बरीच मेहन्त करून करून प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर इंजिनिअरिंगला प्रवेश मिळतो. ती जाडजूड पुस्तकं वाचता करता नाकी नुज येतात. बारावीनंतर इंजिनिअरिंगला प्रवेश घेत येतो. पण बेल्जियमच्या अवव्या नुज येतो. पण नव्यांची तरुण जोडीदार म्हणून निवडण्यात आला. लग्नाची तारीख ठणे बाकी आहे. दोन्ही घरात सनईचोडघडाची तयारी सुरु झाली. अशात लेकीच्या आईचे लग्नाच्या

पदवी मिळेल. तो लॉरेंस इंडोवन युनिवर्सिटी ऑफ टेक्नोलॉजीमधून शिक्षण घेत आहे. लॉरेंसचा आयक्य १४५ आहे. त्यामुळे शिक्षकांनी शिकवलेलं त्याच्या डोक्यात अगदी सहज शिरत. लॉरेंसच्या हुशारीबद्दल आपल्याला सासू-सासर्यांक कडून कल्याचं त्याची आई लेडिया सांगते. वयाची दहा वर्ष पूर्ण होण्याची अधीच इंजिनिअरिंगची पदवी मि लॉरेंसच्या असल्याचं कौतुक करावं तेवढं कमीच आहे. लॉरेंसची बुद्धिमत्ता हा निसर्गाचा एक चमत्कारच म्हटला पाहिजे.

पदवी मिळेल. तो लॉरेंस इंडोवन युनिवर्सिटी ऑफ टेक्नोलॉजीमधून शिक्षण घेत आहे. लॉरेंसच्या आयक्य १४५ आहे. त्यामुळे शिक्षकांनी शिकवलेलं त्याच्या डोक्यात अगदी सहज शिरत. लॉरेंसच्या हुशारीबद्दल आपल्याला सासू-सासर्यांक कडून कल्याचं त्याची उंची लेडिया सांगते. वयाची दहा वर्ष पूर्ण होण्याची अधीच इंजिनिअरिंगची पदवी मि लॉरेंसच्या असल्याचं कौतुक करावं तेवढं कमीच आहे. लॉरेंसची बुद्धिमत्ता हा निसर्गाचा एक चमत्कारच म्हटला पाहिजे.

दगड नव्हे मासा...

या पृथ्वीतलावर

सं'या बरीच जास्त आहे. साप,

विषारी असे सजीव खूप थोकादायक

असतात. त्यांचं विष शरीरात भिनत

येत नाही. या माशावर कोणाचा पाय पडला तर शरीरातून मोरुचा प्रमाणावर विष बाहेर पडतं.

या विषावर पाय पडल्यास पाय कापण्याचाचून दुसरा पर्याय उत्तर नाही. थोड्याचा दुर्लक्षमुळे माणसाचा जीवही जाऊ शकतो. स्टान फिशवर

नका, असा सलाही दिला आहे.

त्याची इच्छा असेल तर तो व्यवसाय

